

לתגובות והערות: שלח 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַחֹג: 18:15

יְצִיאַת הַחֹג: 19:11

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 368 23.9.2018 - יד' תשרי תשע"ט

וְהוּא הַשְּׂעֵנִי לְהַ' צְדִיקִים וְבוֹא בְּ

סְכוּת

אתרוג ששווה בית - הרב ישראל ליוש ('דרשו')

אין לשער את גודל שמחתם ורוב אושרם של קדושי עליון בקיום מצוות. בספור הבא נעמוד בצל גבהים, כחגבים בעיניהם, מול עוצמת השמחה אותה שייך לחוש בעשיית מצוה.

'קידן', עיר קטנה ליד 'וילנא', בה התגוררו רבי אברהם אחי הגר"א ואשתו הרבנית, יותר מעשרה ילדים היו להם וכאשר הם נישאו הם עברו לגור בוילנא, העיר הגדולה אשר היתה מטרופולין של מלך, תלמידי חכמים, רבנים ודיינים גרו בה, ועולם התורה פרח ושגשג בוילנא. לעומתה 'קידן' היתה עיירה קטנה ממנה לאין ערוך, הן בכמות והן באיכות.

לעת זקנותם של רבי אברהם ורעייתו, היו ילדיהם מגיעים אליהם מוילנא כל אחד בתורו, כדי לתמכם ולסעדם, טרחה גדולה היתה זו עבורם, אך הם עשו זאת בשמחה ובאהבה, הרי כיבוד אב ואם מצוה רבה היא. מידי פעם היו הילדים מציעים להוריהם שיעברו לגור לידם בוילנא, 'יש לכם בוילנא משפחה גדולה, נכדים ונינים לרוב, מה לכם לחפש בקידן, בואו וגורו ליד הנחת שלכם' היו מפצירים בהם הילדים. אך רבי אברהם ובעיקר אשתו הרבנית התעקשו להמשיך ולהתגורר בקידן, ולמרות כל הפצרותיהם של הילדים, ועם כל הקושי שלהם לבוא לכבדם בקידן, המשיכו ההורים להתעקש ולא לעבור לגור בוילנא.

שבת אחת הוזמנו ההורים - רבי אברהם ורעייתו לוילנא לשמחת בר מצוה של אחד הנכדים. ילדיהם ביקשו מהרב של וילנא שינסה לשכנע את אמם לבוא לגור בקביעות בוילנא, ובכך יוקל עליהם ועל הוריהם. קרא הרב לרעיית רבי אברהם וניסה להפציר בה לעשות כבקשת ילדיה, ענתה לו הרבנית: 'יהיה מה שיהיה, אני לא אעבור לוילנא, אך משום כבודו של הרב אספר לו מדוע רוצה אני בכל מאודי להמשיך ולהתגורר בקידן.'

וכה ספרה לו הרבנית: יום אחד ערב סוכות היה, בעלי חוזר מבית הכנסת כשארשת של עצבות על פניו, שאלתי אותו לפרש הדבר, והוא סיפר לי כי סוחר האתרוגים היה בבית הכנסת והציע לבני הקהילה אתרוג יפה ומהודר, אך המחיר אותו ביקש עבור האתרוג היה גבוה מידי מכדי שנוכל כל בני הקהילה לרכשו בשותפות, גם הסכומים הרבים שכל אחד הסכים לתת עבור האתרוג לא הגיעו למחיר אותו דרש הסוחר, והוא כנראה ימכור את האתרוג לקהילה אחרת, ועל כך אני מצטער, שבחג סוכות הקרב ובא לא יהיה לנו אתרוג ולא נוכל לקיים את מצות החג.

בראותי את צערו של בעלי – המשיכה הרבנית בספורה – הצעתי לו שכיון שאנחנו כבר מבוגרים וילדינו כבר אינם גרים אתנו, הרי איננו צריכים בית כה גדול, הבה נמכור את הבית ונקנה לנו בית קטן יותר, ובכסף שישאר נקנה את האתרוג עבורך ועבור כל בני הקהילה. בעלי הסכים להצעתי, אך כדי שהוא יהיה בטוח כי גם אני מסכימה ואינני אומרת כך מהשפה ולחוץ, ביקש כי אני יטפל בענייני המכירה והקניה של הבית. חיש מהר שלחתי להודיע לסוחר האתרוגים שלא ימכור את האתרוג לקהילה אחרת ומחר אביא לו את דמי האתרוג, מתווך הדירות מצא עבורנו בית חדש מול הבית הישן, ובכך זכינו כי יהיה לקהילתנו אתרוג נאה ומהודר, שמחתו של בעלי לא ידעה גבולות, הנה הוא זוכה לקיים מצוות לולב ואתרוג בהידור.

זקנה אני וחלשה, חיי באמת לא קלים – ממשיכה הרבנית לספר לרבה של וילנא – אינני בריאה וקשה לי מאוד, אך מה שמחזיק אותי היא העובדה שכל בוקר כאשר אני קמה, אני זוכה לראות את הבית שמכרנו עבור קיום מצוה, אינני מתארת לעצמי איך יראה יומי אם לא אראה בבוקר את הבית שמכרנו עבור האתרוג, אכן בוילנא יש לי הרבה נחת, וכמו"כ לא קל לי להטריח את ילדי לבוא לקידן לתמוך בנו, אך אינני מסוגלת לוותר על המראה המשמח הזה מיד יום ביומו – לראות את הבית שמכרנו עבור אתרוג, בלי זה ודאי לא אשרוד.

סוכה נפלאה הייתה לו לרבי דוד מלעלוב סוכת פלאים ממש, אשר הייתה עשויה עצים מגולפים בסימניהם של שנים עשרה השבטים. בכל שנה באו רבים מבני ירושלים בימי חול המועד לחזות בסוכתו הנפלאה של רבי דוד. שנה אחת עברה השמועה מפה לאוזן: השנה בנה רבי דוד סוכה רגילה! מה היום מיומיים?! מדוע - ישאלו איש את רעהו - מדוע השנה לא בנה רבי דוד את הסוכה המפארת כמידי שנה? לאיש לא הייתה תשובה לכך ורבי דוד עצמו לא היה מוכן להשיב ונשאר הדבר בגדר תעלומה. עד ש... במקרה נודע הדבר מפיו של חייט עני... חייט עני היה ר' זלמן מתגורר היה בצריף רעוע מט לפול בקצה העיר ובבית אין כל. שנה אחת הגיע חורף קשה רוחות עזות נשבו בחוף ובבית פנימה קור עז. מפאת הקור חלה בנו בדלקת ראות קשה. הרופא שבא לראות את הילד נפעם ממצב הבית הדל ואמר: דעו לכם עליכם לחמם את הבית! הדליקו אש בתנור אם לא תעשו כן - מצבו של הילד יחמיר...מה אעשה? - חשב ר' זלמן בליבו - מהיכן אקח כסף כדי לקנות עצי הסקה כדי לחמם את הבית? לפתע נכנסה מחשבה בליבו: שמא אלך לרבי דוד אולי יעזור לי... התעטף רבי זלמן במעילו המרופט והלך ברוח הסוערת לביתו של רבי דוד. מה רצונך ר' זלמן? - שאל רבי דוד - מדוע זה באת אלי בלילה כה סוער? עזור נא לי רבי - אמר ר' זלמן - בני חולה בדלקת ראות וזקוק אני לכסף כדי לקנות עצי הסקה לחמם את ביתי הקר. שמע רבי דוד את צרתו של החייט ומצחו נחרש קמטים. לפתע אורו עיניו. המתן! - כך אמר - כסף אולם אין לי אבל עצים יש לי...נטל רבי דוד המסור וניסר את עצי הסוכה שבביתו ערם אותם לערמה גדולה והניחם לפני ר' זלמן. הא לך - אמר רבי דוד - חמם את הבית וה' ישלח רפואה שלימה לבנך... וכך היה... (עלון 'פניני בית הלוי' גיליון 452)

סוכת הביזיונות – הרב אברהם פוקס (דרשו')

רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל כיהן כרבה של העיר לומז'א במשך תקופה. באותה העת התפרסם פלא שארע באחד מכפרי הסביבה, אודות יהודי פשוט שהיה חולה מאד ובמשך שלושה ימים שכב ללא הכרה במיטתו כשבני משפחתו התכוננו לגרוע מכל, ולפתע הכרתו החלה חוזרת אליו ולפליאת כולם התאווש ממחלתו עד שירד ממיטתו ושב להיות כאחד האדם. החליט רבי יהושע לייב לבוא ולבקרו כדי לשמוע ממנו בצורה ישירה את אשר ארע עמו.

הכפרי שהיה אדם פשוט ביותר היה נרגש מאד מן הכבוד הגדול שנפל בחלקו, וכששמע כי הרב מתעניין בו ובמה שארע לו פתח את פיו והחל לספר שכאשר שכב חולה אנוש במיטתו הרגיש איך הוא עולה השמימה ומגיע למקום שבו הוא נשפט על מעשיו ולוקחים את כל העברות ושמם במאזנים בצדם האחד ואת המצוות בצדם השני. לדאבוני, אמר אותו כפרי, מצוותי היו מעטות מאד ועבירותי ההיפך הגמור ועמדו להכריע לרעתי, אך לפתע הגיעו שני מלאכים שאחזו בידם חבילה כבדה והניחוה על כף המצוות והיא זאת שהכריעה את כף העברות והתעוררתי ושבתי לחיים.

רבי יהושע לייב שהאזין לסיפורו של הכפרי ביקש ממנו שיספר לו את קורות חייו, וכשזה החל לספר התברר לשומעים שמדובר ביהודי פשוט ביותר שלמעט ביקור בבית הכנסת ביום כפור לא זכה לקיים חיים יהודים כלל. "אולי קיימת פעם איזו מצוה נוספת?", נשאל הכפרי. הוא אימץ את זכרונו והשיב שבאחת הפעמים שהיה בבית הכנסת ביום כפור שמע שני מתפללים מדברים אודות בניית סוכה והוא החליט בלבו שהשנה גם הוא בונה סוכה.

"אכן קניתי קרשים לבנייה על פי האורך והרוחב ששמעתי משני המתפללים", המשיך לספר, "אך כשהתחלתי לבנותה נתקלתי בקושי שכן לא ידעתי מה צריך להיות גובהה של הסוכה, בסופו של דבר החלטתי לבנותה לפי הגובה שלי, נשכבתי על אחד הקרשים לסמן עליו את הגובה שלי, ולפתע עברו חבורת ליצים ובטרם הספקתי לפצות את פי, הרימו אותי יחד עם הקרש וערכו לי 'הלויה' ברחובות הכפר, שכבתי מבלי לומר מאומה וספגתי את הביזיונות עד שהניחו לי, ושבתי לבניית הסוכה", סיים הכפרי את סיפורו.

רבי יהושע לייב הנהן בראשו ואמר: מצוה זו של בניית הסוכה יחד עם הביזיונות שהיו מנת חלקך, היא החבילה שהניחו המלאכים על כף המאזניים והכריעה את דינך לחיים.

סוס במקום אתרוג (עלון 'סיפורי צדיקים')

הרה"ק רבי מרדכי מנעשחין זיע"א היה עני ואביון, כל ימות השנה היה מצרף פרוטה לפרוטה כדי לקנות אתרוג מהודר לסוכות. שנה אחת לקח את ששה הרובל שנצטרפו במשך השנה והלך לקנות אתרוג, בדרך לעיר ראה יהודי יושב ובוכה על אם הדרך, שאל אותו לפרש הבכי, נאנח היהודי ואמר: וי לי – צרה גדולה באה עלי, שואב מים אני, מוליך בחבית מים לעיר ומוזה אני מתפרנס בצער ובקושי, נטרפה עלי השעה וסוסי נפל ומת בפרוס החג, עכשיו אין לי תקנה אלא לחזר על הפתחים, הוציא רבי מרדכי את כספו מכיסו, נתנו לשואב המים ואמר לו: צא וקנה לך סוס אחר. לקח העני את ששת הרובל וקנה לו סוס אחר והמשיך בעבודתו בכניסתו לביתו אמר בשמחה: ברוך המקום ברוך הוא, שהזמין לי לחג זה הדר שבהדרים, כולם יברכו על "אתרוג" ואני אברך על "סוס".

הידור במצוות שמחת ילד

כשהייתי ילד בן 8 אבי ע"ה נהרג בתאונה טרגית, ועול הפרנסה הכבד נפל על כתפי אמי. המוצב לא היה פשוט בכלל, אבל איכשהו שרדנו. הגעתי לגיל 13, אבל מה שזכור לי מוחגיגת בר-המצווה שלי הוא חוויה עצובה. חגיגה בלי אבא שילווה אותי לקראת היום החשוב הזה וישמח בשמחתי. והנה מתקרבים ובאים חגי תשרי. אמרתי לאמי שלמדנו בתלמוד תורה שלאחר גיל מצוות צריך ליטול את ארבעת המינים כהלכתם. אמי השיבה לי בכאב: בני יקירי, נראה לי שלא אוכל לתת לך כסף לקניית האתרוג, אנו נמצאים בתחילת חודש אלול. אני מציעה שתחסוך לך כסף מדמי הכיס שנתתי לך, וכן ממבצעי התהלים שאתה משתתף בהם, ובכסף הזה תקנה לך אתרוג. במשך חודש וחצי אספתי פרוטה לפרוטה, עד שהגיעו ימי ערב סוכות. הלכתי עם "קופת החיסכון" שלי לשוק "מחנה יהודה" וקניתי אתרוג בקופסה סגורה וחתומה שכתוב עליה "מהודר". השמחה שלי לא ידעה גבול. אבל כשהגעתי הביתה ופתחתי את הקופסא, גיליתי שכנראה סידרו אותי. האתרוג לא היה כזה יפה. אבל לא ידעתי להחליט האם ייתכן שקניתי חתול בשק, או שפשוט אני לא יודע ובקי בהלכות האתרוג. החלטתי אפוא לעלות לביתו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל, שגר בשכנות אלינו, ולשאול אותו האם האתרוג שקניתי מהודר. הגעתי לביתו של הרב והגשתי לו את האתרוג. הרב עיין בו מכל צדדיו ואמר: "כשר". שאלתי: הרב, האם זה לא מהודר? והרב חוזר ואומר: "כשר". נישקתי את ידו ויצאתי מהבית, ולבי כבד עלי. אבל עוד בטרם הספקתי לרדת במדרגות יצא אלי אחד מבני ביתו של הרב וקרא: סליחה, הרב מבקש שתשוב אליו. חזרתי מיד אל הרב, והוא הביט בי בחיך ואמר: בוא נעשה עסקת חליפין, תביא לי את האתרוג שלך, הכשר, ואני אביא לך את האתרוג שלי, המהודר. ממש התביישתי. הדמעות ירדו על פני ואפילו לא עצרתי לנגב אותן. יצאתי מהבית של הרב עם אתרוג ששווה אולי למעלה מאלף שקלים. למחרת, ביום הראשון של סוכות, קמתי להתפלל בנץ החמה עם הרב מרדכי אליהו. הסתכלתי עליו כאשר הוא הוציא את האתרוג ולא האמנתי. שפשפתי את עיני שוב ושוב, אבל זאת לא הייתה טעות, האתרוג שלי, זה הכשר, נמצא בידיים של הרב. הוא באמת החליף אתי. באותו יום ראיתי מה היא התורה ומה הם תלמידי חכמים המרבים שלום בעולם. הרב ידע שאהיה בתפילה הזאת, והיה לו חשוב שאראה שהחלפת אתרוגים לא הייתה סתמית, רק כדי לשמח אותי. מהרב זצ"ל למדתי מה זו אהבת ישראל. הרב מרדכי אליהו, שידע יותר טוב מאתנו מהו אתרוג ומה כוונותיו, בחר לקיים מצוות אתרוג בהידור הכי גדול שרק אפשר, בהידור כזה שלא ניתן להשיג, הידור של שמחת ילד יהודי. (מתוך הספר החדש "אביהם של ישראל" - חלק ו)

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון אמיר וענבל בני פנינה, הילה בת אסתר, גיא בן חוה, חמוטל בת ויקטוריה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל. לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה. הצלחה ופרנסה טובה: לשגיא בן מרים, מורן בת רותי, אלכסי בן אירנה, לירון בן פנינה, קורל בת סיגל.

לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, לציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביבי בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוזלה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אליעזר בן אסתר ושמשון שריקר ז"ל.